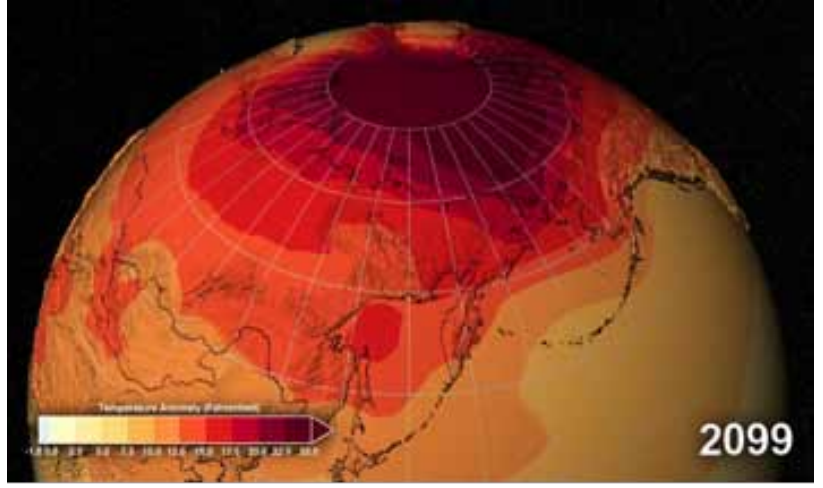

İklim Değişikliği Taraflar Konferansı (COP 24) Düzenlendi... HEDEFLER KÜÇÜK, TAAHHÜTLER YETERSİZ

Elk. Müh. İlkfer Akman
ilkfer.akman@gmail.com

Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi 24. Taraflar Konferansı (COP 24) 2-14 Aralık 2018 tarihleri arasında Polonya'nın Katowice şehrinde gerçekleştirildi. 196 ülkenin katıldığı toplantıda 2015 yılında imzalanan Paris Anlaşması'nın uygulanmasına dair konularda görüşmeler yapıldı. Toplantıda Paris Anlaşması'nın kural kitabı, eksik ve zayıf olsa da kabul edilirken karbon emilimini azaltmak ve küresel ısınmayı 2 derecenin altında tutmak amacıyla adımlar atıldı. Bu sonuçla Paris Anlaşması'nın işlerlik kazanmasını önlemek için yapılan müzakerelerde Suudi Arabistan ve Kuveyt gibi ülkelerin çıkardığı zorluklara rağmen Paris Anlaşması kurtulmuş ve işlerlik kazanmış oldu.

Katılımcılarla kabul edilen "Katowice İklim Paketi", Paris Anlaşması'ndaki işlerliği olan iklim değişikliği rejimine göre belirlenmiştir. Katowice iklim paketindeki kurallar 2020 yılından itibaren uygulamaya konacaktır. Paket uygulamaların saydam olacak kuralları da kapsamaktadır. Ayrıca ülkelerin yapacakları ulusal destekleri üzerine kendi iç iklim aksiyonları için gerekli bilgileri de vermektedir. Bu bilgiler azaltım ve uyum

önlemleri ile birlikte gelişmekte olan ülkelere finansal destek detaylarını da kapsamaktadır. Mevcut hedef olan gelişmekte olan ülkelere 2020'den sonra her yıl 100 milyar USD desteğin 2025'ten sonra yeni finansal destek hedefinin belirlenmesi de dikkate alınmıştır. Ayrıca iklim aksiyonlarının 2025'te küresel tespiti ve teknoloji gelişimi ve transferinin ilerlemesinin değerlendirilme kuralları da belirlenmiştir. Bir sonraki Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Konferansının Şili'de yapılmasına karar verilmiştir. Konferansın yapılacağı şehir ve tam tarihi daha sonra belirlenecektir.

Polonya devlet ve Hükümet Yetkilileri yanı sıra 20 binin üzerinde katılımcının yer aldığı konferansa Türkiye'den Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Tarım ve Orman Bakanlığı yetkilileri, TÜSİAD ve bazı akademisyenler katılmıştır. Paris Anlaşması ile 2020 sonrası süreçte iklim değişikliği tehlikesine karşı küresel ve sosyo-ekonomik dayanışmanın güçlendirilerek küresel sıcaklık artışının 21. Yüzyıl sonuna kadar 2 derece ile sınırlandırmayı şart koşmaktaydı. Bu hedefe ulaşmak için petrol, kömür gibi fosil yakıtların kullanımının

azaltılmasını ve yenilenebilir enerjiye yönelmesi teşvik edilmekteydi. Bu amaçla gelişmekte olan ülkelere finansman, teknoloji transferi ve kapasite geliştirme olanakları sağlanması öngörülmektedir.

Statü Değişikliğine Ret

ABD Başkanı Donald Trump tüm bilimsel verilere karşın iklim değişikliğine inandığını beyan ederek, Haziran 2017'de Paris İklim Anlaşmasından çekildiğini açıklamıştı. Buna rağmen ülkede sivil toplum örgütleri, yerel yönetimler ve şirketler sera gazı azaltımı için mücadeleye devam etmektedir. Türkiye ise anlaşmayı kendi ulusal meclisinde onaylamayan 16 ülkeden biridir. Türkiye anlaşmayı imzalamak için gelişmiş ülkeler statüsünden çıkarılıp gelişmekte olan ülkeler sınıfına sokulmayı, yani Yeşil İklim Fonu'ndan faydalanmayı ve sera gazı azaltıma dair hükümden hariç tutulmasını istemekteydi. COP 24'te Türkiye'nin yukarıda bahsedildiği gibi Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi EK-1'den çıkma isteği yani kalkınmış ülke olarak görülen Türkiye'nin kalkınmakta olan ülke statüsüne geçmesi kabul edilmedi.

2015 yılında imzalanan Paris İklim Anlaşması muhatabı 195 ülkeden sadece 16'sı anlaşma gereklerine tam olarak

uyduğu ortaya çıktı. Fransa dahil hiçbir AB ülkesi sorumluluklarına uymadığı anlaşılmıştır. Yapılan araştırmaya göre sadece 58 ülke 2030 yılına kadar karbon salınımını azaltacak yasal önlemleri alırken 16 ülke Paris Anlaşmasına uygun taahhütleri yerine getirmiştir. Paris Anlaşmasının üzerinden 3 yıl geçmesine rağmen verdikleri sözden geriye düşen, çekilen yada çekilmekte tehdit eden ülkeler bulunmaktadır. Buna karşın BM Genel Sekreteri A. Guterres Kasım ayında yaptığı açıklamada küresel ısınmanın beklenenden daha hızlı gerçekleştiğini ve sonuçlarının bilimsel raporların öngörülerinden bile daha ciddi olduğunu ifade etti. Gene Kasım ayında yayınlanan BM UNE Emisyon Açığı Raporu'na göre; Paris Anlaşması'nda ülkelerin küresel ısınmanın 2 derece altında tutma sözüne ulaşması için 3 kat daha fazla çalışması gerekmektedir. Gene Aynı rapora göre karbondioksit salınımları 2015 ve 2016'da sabitlenmesine karşın 2017'de % 2 artışla yeni bir rekor

seviyesine ulaştı.

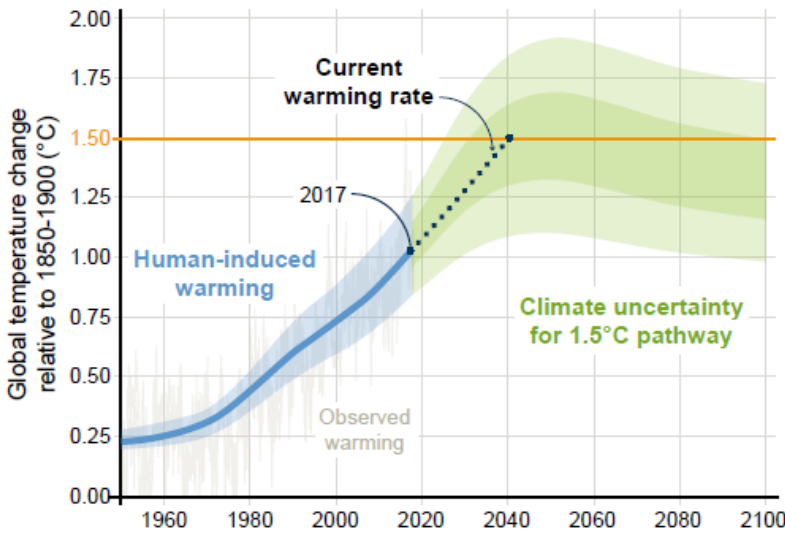
BM Hükümetlerarası İklim Değişikliği Paneli'nin (IPCC) Ekim ayında yayınladığı Özel Raporda küresel ısınmanın 2 derece yerine 1,5 derece ile sınırlandırılması için hızlı ve daha radikal plana ihtiyaç duyulduğu ifade edilmektedir. Raporda yer alan önemli bir tespit 1,5 derece ısınmada okyanusların akciğeri olarak görülen mercan resiflerinin % 70-90'nının yok olacağıdır. Ancak 2 derece hedefinin yakalanmasının hala mümkün olmasına karşın 1,5 derece hedefinin yakalanmasının teknik olarak çok zor olduğu ifade belirtilmektedir. (Bkz. Şekil-1)

Alarm veren bir başka raporda Dünya Meteoroloji Örgütü tarafından Kasım ayında yayınlanmış ve ülkelerin harekete geçmemesi durumunda yüzyıl sonunda küresel ısınmanın 5 dereceye kadar çıkabileceği ifade edilmiştir. Küresel ısınmanın en çok etkileneceği ülkelerden biride Türkiye'dir. İklim uzmanların-

ca hazırlanan raporda son yıllarda özellikle Kuzey kutbu ve Türkiye'nin de içinde bulunduğu Avrupa ve Orta Doğuda en yüksek artışların yaşandığı tespit edilmiştir. Konferansı yakından izleyen Sabancı Üniversitesi İstanbul Politikalar Merkezi, İklim Çalışmaları Koordinatörü Dr. Ümit Şahin Katowice'de kabul edilen Paris Anlaşmasının kuralları tam olarak uygulanırsa bile şu anda yüz yıl öncesine göre ortalama 1 derece olan ısınma durmayacak dünya 3-3,5 derece ısınacak. Bununla birlikte hedeflerin çok küçük ve taahhütlerin çok yetersiz olduğunu ifade ediyor. Dr. Şahin son IPCC Raporuna atıfta bulunarak ülkelerin bugünkü kadar sera gazı salmaya devam etmesi halinde 2030'larda 1.5 derece sınırının aşılabileceğini bunu önlemek için de fosil yakıtlardan yani kömür, petrol ve doğal gaz yakmaya hızla son vermek gerektiğini bildiriyor. Ayrıca Türkiye'nin Katowice'de düzeltilmesini istediği BM Çerçeve Sözleşmesi eklerinde yanlış kategorize edilmesinin eskisi kadar önemli olmadığını ve düzeltilmesinin çok zor olduğunu belirterek, Türkiye iklim değişikliği mücadelesi için ciddi adımlar atarsa, öncelikle de kömürü bir enerji kaynağı olarak kullanmaktan zaman içinde vazgeçeceğini açıklarsa yeni dönemde önünün açılacağını ifade etmektedir.

Kaynaklar:

- 1-Euronews web sitesi
- 2-United Nations Climate Change UNFFC web site
- 3-IPCC web sitesi yayınları
- 4-Çevre ve Şehircilik Bakanlığı web sitesi
- 5- Dr. Ümit Şahin'in izlenimleri-Cumhuriyet Gazetesi E. Yeldan köşesi

Şekil 1: İnsan kaynaklı ısınma 2017 yılında endüstri öncesi seviyesinin 1 derece üstüne çıkmıştır. Mevcut artış oranıyla küresel ısınma 1,5 dereceye yaklaşık 2040 yılında ulaşacaktır. Burada gösterilen 1,5 C derece için biçimlendirilmiş alan karbon emisyon azaltımının hemen başlamasını, 2055 yılında da sıfırlanmasına göredir. (Special Report Global Warming of 1,5 C October 2018-IPCC)